

Innehåll 1/2009

Cykelprofessorn om krisen ...	6
Järva nya cykelled	8–9
Victoria och Daniel = sant ...	10
Huddinges nya cykelplan	11
Cykelmagazinet Gbg	14–15
Cykelresorna 2009	16–18
Jonna och Doktorn	19
SCS:s stora bildarkiv	20–21
Ett intressant låstest	22
Borlänge uppskyttat	24
Årets Cykelbok	25
USA:s cykelboom	26–27
Motionsloppen 08–09 ...	28–29
Cyklisternas fiende no 1	30

Ansvarig utgivare : Björn Rombach

Redaktör : Lasse Brynolf

Redaktion : Henrik Eriksson,
Sven-Olof Fransson, Jukka Tuurala,
Björn Rombach, Gunnar Svartengren,
Inger Terneby, Marie Österman

Redaktionsadresser :
Svenska Cykelsällskapet (SCS)
Torneågatan 10, SE-164 79 KISTA, SWEDEN
Tel 08-751 62 04 (dag), Fax 08-751 19 35
E-post info@svenska-cykelsallskapet.se

SCS:s hemsida på Internet
www.svenska-cykelsallskapet.se

Regionalt för Väst-Sverige :
Cykelmagazinet, c/o Inger Terneby
Castorvägen 12, 444 65 JÖRLANDA
0303-526 26 (kväll)

Annonser :
SCS-kansliet, 08-751 62 04 (dag)

Medlemsavgifter 2009 :
Enskild medlem 200 kr, ungdom under
18 år 100 kr, familj 300 kr, förening 400 kr

NCT (4 nummer/år) ingår i medlemskapet.
Medlemsföreningar erhåller dubbla exemplar.

Prenumeration 2009 :
Sverige 200 kr, Övriga länder 300 kr.
SCS:s plusgiro 92 93-2, bankgiro 241-2302

Utgivningsdagar 2009 : 1 april,
15 juni, 15 september, 15 november

Manusstopp :
1 månad före angiven utgivningsdag.

Vill ni återge hela eller delar av artiklar i
NCT – kontakta redaktionen.

© COPYRIGHT SCS
ISSN 1102-8629

Produktion :
modintryckoffset AB, Stockholm

Tryckt på matt miljövänligt papper
(Gallerie Art matt 100 g från MAP i Jordbro)

Krafttag krävs mot största "krisen" hittills – Vem vill börja?

Temat för detta nummer är ordet "kris". Associationerna är här oändliga – kvällspressen förmedlar en kris i veckan för att öka sin lösnummerförsäljning. Här tänkte vi begränsa oss till de två största varianterna – ekonomin och miljön. SCS befinner sig inte i kris, men vi berörs ju självfallet av vår omgivning.

Text / Foto : LASSE BRYNOLF

● Ordet kris betyder enligt ordlistan "en mycket svår situation". En krissituation kan uppstå var och när som helst. Det kan röra sig om en tillfällig kris eller en permanent. Vad som skall betecknas som kris beror vem som står för tolkningen. Vi har här hemma en permanent "vårdkris", en "valutakris" och en "bostadskris", ditt eget agerande kan utmynda i en livskris. Vi har krisföretag och krislöner och detta resulterar i bästa fall i ett krismedvetande som leder till krispolitik med krispaket.

Den senaste ekonomiska krisen har nu varat i drygt ett halvår, men är naturligtvis mycket äldre än så. Det som massmedia nu fylls av är den utvecklade världens kris. Denna utveckling styrs av ett antal multinationella företag, banker och försäkringsbolag och är uppbyggd kring begreppet tillväxt. Är det inte tillväxt blir det automatiskt kris och då fungerar ingenting. Världen är visserligen van vid låg- och högkonjunkturer, men ingen beredskap verkar ändå att finnas. Även en mindre avmattning i tillväxten rubriceras ofta som en kris.

Sex miljarder skall bli nio

Lyfter man blicken en smula över denna horisont, så framträder helt andra perspektiv. Otroliga orättvisor inom länder och mellan stater, en miljon av världens invånare svälter och miljön är allvarligt hotad överallt. Sex miljarder människor skall inom kort bli nio och människan finns numera över hela klotet och vi lever över våra tillgångar nästan överallt.

Det innebär dock inte att någon tänker ändra sin politik i någon större utsträckning. Det är fö-

retagen som styr utvecklingen och här har man skapat ett oerhört effektivt system, som på nolltid flyttar pengar och produktionsenheter – till platser där miljökrav och fackliga organisationer är som svagast. Bankerna är smörjmedlet i denna process och här kan man tydligen ta vilka risker som helst med andras pengar. Går det åt skogen träder stater in med ännu mer skatte-medel. USA gjorde nu inte detta inledningsvis, men det ångrar man säkert redan.

Politikerna, som formellt har makten, prioriterar alltid jobb och ekonomi och det vet förstas företagen. Detta drabbar särskilt nödvändiga miljöinsatser, där det ekologiska systemet hittills skyddats av ett antal naturliga försvarsbarriärer. Men nu har miljön varit slapppås i dryga seklet, nu ringer varningsklockor överallt.

Detta har dock inte påverkat företagen i någon högre utsträckning – man vill fortsätta att utnyttja sina produktionslinjer och att börja betala för miljökonsekvenser gör man bara om man blir tvungen. Och det blir man inte, eftersom politikerna inte vågar satsa på miljön – annat än verbalt – ingen vill börja. Det kan gå hur många år som helst mellan klimatkonferenser, men fartygen fortsätter att rensa sina oljetankar ut i ett döende Österhav.

Tecknen på en annalkande global miljökras är numera intensiva. Korallreven faller ihop, polarisen och glaciärerna smälter, regnskogarna avverkas i rasande fart, orkaner och stormar ökar, hela skogsytan är en produktionsfaktor, ren luft och rent vatten en bristvara, haven försuras och utfiskas, öknarna breder ut sig, liksom över-svämningar, bränder och giftalarm som duggar tätt – men ingen verkar bry sig särskilt mycket. Politikerna visar "handlingskraft" genom att föreslå utbyggnad av vattenkraft och kärnkraft, gasledningar på havsbotten, koleldade kraftverk etc. Man kan bli bedrövd för mindre.

En trög opinion

Och det gör man, för att man vet att man inte vinner en enda röst på verkliga miljöinsatser. Dels för att opinionen är så trög, dels för att insatser för miljön är så långsiktiga. EU kan väl

Det här kommer att bli en vanligare syn i framtiden. Stormens härjningar i våra känsliga skogsplanteringar. Nästan hela skogsarealen är numera kommersiella produktionsytor. Så här såg det ut efter stormen Gudruns härjningar i Smålandsskogarna för ett par år sedan.

närmast betraktas som en ekologisk katastrof. Här har man hittills löst sina säkerhetsproblem med en invasion av lastbilar och en katastrofal jordbrukspolitik. Och USA är ju inte mycket bättre – nu hoppas alla där och här att en enda man skall fixa det. Med bara 5 % av de militära resurserna har någon räknat ut att man skulle kunna klara en omorientering av hela världens energiförsörjning.

Miljöproblemen är dock mycket större än bara växthuseffekten. Artrikedomen är något av livets väv över hela klotet och en viktig stabiliserande faktor. Här har det rått utförsbacke sedan länge och löser vi energifrågan och får tillgång till obegränsade resurser här, så innebär det sannolikt att vi börjar gräva ännu mer överallt, förstör mycket av den ekologiska stabiliteten och sprider ännu mer gifter än hittills.

En ekonomisk kris är nästan att jämföra med en andningspaus för miljöproblemen. Vi klarar inte längre av att gräva överallt, vi minskar om-sättningen av fossila bränslen (som ju egentligen borde användas till helt andra saker – som läkemedel, konstruktionsmaterial och mat) och kanske får vi tid över till att tänka lite vettiga tankar. Och de som måste tänka är politikerna i de västliga välfärdsstaterna, vi som just nu har marginalerna på vår sida. Vi kan knappast vänta oss något positivt från underutvecklade stater, diktaturer, militären, terrorister, kriminella eller

de ekonomiska egoisterna och tillväxtideologerna. Dessa kommer med all säkerhet att motarbeta det mesta, trots att det är en nödvändighet att alla måste delta, om vi skall ha en chans.

Hur mycket förbrukar idrotten?

Vi kan ta vår egen närkrets som ”förebild”. Ta exempelvis idrotten, där snart hela elitidrotten är totalt kommersialiserad. Om man sätter TV-utbudet = samhället, och det gör ju många, så består verkligheten av till hälften elitidrott och sedan resten. Ett 10-tal kanaler sänder sport dygnet runt och SVT ligger snart inte långt efter. Idrottsstjärnor far jorden runt i en osinlig ström och fyller flygplanen till en tredjedel. Övriga två

LEDARE

tredjedelar av resandeströmmen är väl politiker, näringslivsfolk och turister. Det vore intressant att räkna på energiåtgången för t ex en fotbollsmatch inklusive en publik på 30 000 åskådare. Och sedan extrapolera denna över hela världen. Förutom då allt stillasittande som idrotten förutsätter framför apparaterna. Det senare genererar kanske inte så stor energiförbrukning, men dock avsevärda förluster i friskvårdshänsende. Vinteridrotter bedrivs numera på sommaren (ishallar för hockey, bandy, skridskor och utförsåkning på skidor). Sommaridrotter på vintern (tennis, golf, friidrott, cykel), vilket måste sluka fruktansvärt med energi.

Det som det kommersiella tillväxtsamhället absolut inte vill höra talas om är sparande. Detta skulle säkert på nolltid få ner den svenska förbrukningen med 50 % och temporärt lösa alla problem. Sparande är liktydigt med ekonomisk kris, hjulen skulle börja snurra allt lång-

sammare och alla nuvarande modeller bygger på maximalt resursutnyttjande. Och förutsätter att miljön är gratis.

Men vad skall vi då göra? Ja, SCS sitter förstås inne med svaren. Rättvisan i världen måste öka för att konfliktriskerna skall kunna minska. Världens befolkning måste minska – klotet klarar inte nio miljarder eller ens sex. Och de ekologiska kretsloppen måste slutas. Annars går det åt pipan. Och hur åstadkommer man då detta? Det är inte lätt, men det måste gå. Vi har inget val, vi har bara ett klot.

Att välja en klimatgrupp

Eftersom nuvarande konststruktiva processer mal så långsamt, så måste något radikalt anorlunda till. Demokratierna verkar inte kunna hantera miljöproblemen. Antingen gör vi som nu nästan ingenting och inväntar klimatkatastrofer, fler kärnkraftsolyckor eller ett nytt världskrig för att allmänheten skall vakna – detta är det dystra scenariot. Eller så tillsätter vi någon ”överstatlig grupp” av erkända klimatexperter, som får ”cart blanche” för miljöåtgärder över hela planeten. Att tillsätta en sådan grupp skulle kanske vara politiskt möjligt (innan allmänheten anar deras konkreta förslag). FN skulle kunna vara en sådan kraft, men fungerar ju inte med nuvarande uppbyggnad.

Expertgruppens förslag skulle givetvis under en övergångsperiod bli rejält impopulära bland många. Men efter ett tag skulle fler och fler inse fördelarna och nödvändigheten. Det finns ju inget som helst positivt med att vara ekologiskt oansvarig i längden, inte ens på det personliga planet. Ett sådant krisarbete blir tufft i början, men det måste gå – det finns nämligen inga alternativ. Nu krävs konkreta, snabba och rejäla åtgärder – nu får vi sluta att krafsa i kanten. □

Upplevelser
Nöje
Mat
Kultur
Cykla i
Kalmar och
på Öland
med
Bikeisland
bikeisland.se
www.bikeisland.se

10 000-tals
cyklister kan inte ha fel!

Cykla längs Göta kanal "Originalpaketet" – 4 dagar

Boka vårt omtyckta cykelpaket som visats i TV-programmet Packat och Klart. Hela sträckan omfattar 152 km alternativt 140 km och är uppdelad i fyra etapper. I paketet ingår logi med helpension. Kanalmuséet i Sjötorp, äventyrsturen på Karlsborgs Fästning, cykelkarta, termos och liten kylväska.

Period
Startdagar 5/6–20/8

För mer information och bokning kontakta –
Karlsborgs Turism AB • Tel 0505-173 50
info@karlsborgsturism.se
www.karlsborgsturism.se